

EL SR. ROYO DONA POSSESSIO AL SR. RAHOLA, NOU MINISTRE DE MARINA

AL CRIT DE "VIVA LA UNIDAD NACIONAL!"

EN EL CONSELL D'AVUI S'EXAMINARA LA SITUACIO DE BARCELONA EN RELACIO AMB L'ESTAT DE GUERRA

S. E. pronuncià un llarg discurs, en el qual es referí a la possibilitat d'eleccions i a la revisió constitucional

Guió del moment

L'ESTAT D'EXCEPCIO A BARCELONA

En les notes fetes públiques en aquests angustiosos dies de la crisi ministerial, s'ha perfilat força clarament un criteri: el de suavitat, i mai no agreujar, l'estat de tirantor de la vida pública espanyola. Atès l'alt origen del propòsit expressat, aquest havia i podia merèixer-nos un mínim de solvència i fins i tot un marge de garanties futures. La solemnitat dels moments, la insuperable tensió de les posicions públiques, la jerarquia de la veu que formulava el criteri, etc., sembla que podien invitar a escoltar, almenys, amb una certa atenció correcta, sense que aquesta fos suficient — no faltava més! — per a oblidar antecedents d'ahir mateix.

Després de les notes ha vingut el ministeri Chapaprieta, que qualificava amb el mínim de mig temps. Després del ministeri hem vist les primeres declaracions oficials, per cert de procedència cedista. Què diuen aquestes declaracions, de major interès en tant que són les primeres i les que pretenen donar tot a la gestió a realitzar?

Diuen això: «L'obra del nou Govern serà una continuació i una confirmació de la de l'anterior.»

En algunes referències ampliat del Consell de ministres d'ahir, celebrat sota la presidència de S. E., es diu això altre: «El Consell s'ocupa també de la prorroga de l'estat de guerra a Barcelona, prorroga que acordarà, sens dubte la Diputació Permanent de les Corts en la seva reunió del proper dissabte.»

Confessem que no ho entenem. Entre els termes de les notes a les quals ens hem referit abans i les notícies concretes alludides després, no hi ha en absolut cap relació, sinó un pur antagonisme. Cert que, de totes maneres, referències posteriors que el lector trobarà al seu lloc corresponent, aclareixen que en el Consell que celebrà avui el nou Govern examinarà l'estat d'excepció — de guerra — imperant a Barcelona, i resoldrà en definitiva. Sigui com sigui, val la pena de fer atenció al cas i precisar posicions.

Ahí reportàvem, segons la versió de persona assabentada, alguns dels propòsits del nou President del Consell. Per cert que el nostre reportatge fou llegit amb gran interès. Hi oposàvem tota classe de reserves. Comencem a constatar que, des del primer moment d'activitat ministerial, les reserves van camí de confirmar-se. No podríem fer, de moment, altra cosa que lamentar-ho profundament. I que estimar que, tot plegat, no és res més que el curs d'una trajectòria no acabada encara, però que entra ja en els primers capítols de la fi.

S'ha parlat de «pacificació d'espirits». Amb tot el valor relatiu que pugui donar-se al concepte — tenim ja molta experiència de paraules i d'homies! — no podem deixar d'observar els moviments de la crisi amb tota atenció i interès. Els primers fets concrets de caràcter oficial que sembla que van a produir-se, són molt expressius. Massa expressius. Perfectament. Hem donat proves de resistència. Encara ens sobren energies per donar-ne moltes més. I, si convingués, també sabríem exclamar:

—Pacificació! Que es pacifiqui ell!

Veurem a veure què s'acorda en el Consell d'avui.

EL VERITABLE PROBLEMA

Ho dèiem el primer dia de la crisi i podem repetir-ho avui, amb noves possibilitats d'argumentació: el problema, el gran problema, potser l'únic problema plantejat en el fons de l'entranya política de l'Estat republicà, és aquest: el de la incapacitat orgànica, espiritual, social i política de les dretes per governar.

La prova està feta, i ja en veiem els resultats. No cal teoritzar, no cal aixecar columnes d'antecedents i de doctrines per a demostrar-ho: és suficient una mirada serena i neta de prejudicis, d'egoismes i de terrors sobre el panorama del país en tots els seus ordres.

Des de novembre ençà s'han irritat totes les pugnes, totes les violències, totes les diferències del poble, s'ha impulsat tot el que separa, s'ha exaltat tot el que divideix, i s'ha creat un estat de guerra civil que obtura tota possibilitat de convivència «normal i legal» — no són paraules d'aquests dies? — entre els ciutadans i dintre de la Llei — una Llei que ni existeix!

I ara, al final de la dolorosa experiència, quan la incapacitat de les dretes s'atrinxera en totes les arbitrarietats i en tots els silencis per a no abandonar els ressorts del Poder, ara, amb més irreductibilitat que en cap altra hora, el gran problema segueix essent el de dues zones del país inconciliables, el de dues concepcions enemigues: dretes i esquerres. Amb l'avantatge que aquestes es mouen per idees de valor immanent i permanent i aquelles per motius d'odi i per raons d'egoisme.

Sentint-ho molt — què més voldríem que les coses fossin d'una altra manera! — sentint-ho molt, acceptem en tota la seva integritat la nostra posició. I, dintre les possibilitats d'avui i dintre les de demà i de sempre, la mantindrem a tota costa. Hem demostrat fins on arribem. Continuarem la demostració. No hi ha més! Els termes de la qüestió són claríssims. Tan clars que, sota cap pretext, no admeten acomodament, pastelleig ni transigència.

Notes de Puerto de Santa María

Més visites a reciosos

(Del nostre corresponent especial, F. Cossi Ochoa.)

Puerto Santa María, 26. — A més de la visita d'un grup expedicionari de catalans, que arriba en autocar, i de la qual donàvem compte en anteriors edicions, els senyors Companys, Lluhi i Comorera han estat visitats, entre altres, pels següents senyors:

Junta Municipal de Izquierda Republicana de Cadix, diputat a Cortes senyor Muñoz Martínez; senyor Montiel, senyor Pérez de Soria, senyor Fernández Peña, senyor Mesa, senyor del Río, Junta Municipal de Izquierda Republicana de Puerto Santa María; senyor Cossi Ochoa, senyor Benítez Cortés, senyor Almagro, senyor Iglesias Mantilla, senyor Sánchez Conde, senyor Ruiz Caldeón, senyor Vergara Isasi, representant del Partit Socialista d'aquesta localitat (no els permetem comunicar), senyor Sbert i muller; senyor Martínez i muller.

Llegiu LA HUMANITAT

Copiem de «L'Acción», de Terrassa: «L'advocat de Manresa J. Martí i Farreres, convingut esquerrà i dilecte amic, ha rebut de la Comandància Militar d'aquella població el següent comunicat:

«Manresa, 16 de Septiembre de 1935.

El Excmo. Sr. General Jefe de la Cuarta División ha impuesto a V. una multa de 250 pesetas por haber tratado de publicar un artículo periodístico en el periódico «El Día de esta Ciudad», de fecha 26 de Agosto último, el cual contenía conceptos calumniosos para mi Autoridad.

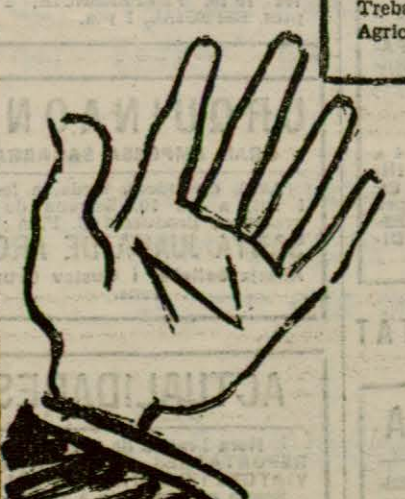
Lo comunico a V. para que dentro del plazo de 48 horas haga efectiva dicha multa en papel de Pagos al Estado, en esta Comandancia Militar.

El Comandante Militar, Emeterio Sáiz.

Sr. D. José Martí Farreres.—Ciudad.»

Llegiu LA HUMANITAT

Presidencia i Finances: Senyor Chapaprieta (independent).
Estat: Senyor Lerroux (radical).
Guerra: Senyor Gil Robles (Ceda).
Marina: Senyor Rahola (Lliga Catalana).
Governació: Senyor De Pablo Blanco (radical).
Obres Públiques i Comunicacions: Senyor Lucía (Ceda).
Instrucció Pública: Senyor Rocha (radical).
Treball i Justícia: Senyor Salmon (Ceda).
Agricultura i Indústria: Senyor Martínez de Velasco (agrari).

LLEGIU LA HUMANITAT

(Per NeRo)

EL TEMPS. — A Catalunya el cel està boirós per les costes del Gironès, La Segarra, Igualada, Priorat, Baix Ebre; cobert per la vall d'Aran i serà per la resta del país. Es registren boires matinals pel pla de Vic. Els vents són fluïxos i de direccions variables lleu al Baix Ebre i Alt Empordà on bufen moderats del sector Nord. L'única precipitació registrada durant les 24 hores ha estat de 2'5 litres per metre quadrat. — Temperatures extremes: Màxima, 31 graus a Tortosa; mínima, 6 a Ansolet.

antena

Nosaltres avui volíem començar la feina amb un Ja era hora! crit que el donem per exclamar des de tots els turons de Catalunya. I quina no ha estat la nostra sorpresa en llegir-ho damunt les pàgines de La Veu! Els lligaires, però, l'han escrit amb indirecta. El títol en qüestió no presideix l'editorial, però allí està a primera pàgina, de manera que els lectors es donin per assabentats.

Ja era hora! No hi cap altra exclamació. Tants sacrificis fins ara inútils... a l'últim la Lliga tindrà un ministre republicà.

L'editorialista dels il·lustres amics surt manset. Encara no feia 24 hores que parlava del fracàs dels agraris al ministeri d'Agricultura i ara, al mateix lloc del diari ha de dir: El senyor Martínez de Velasco ocupa la cartera d'Agricultura, Indústria i Comerç.

Aquesta és la política nova que patrocina Lliga Catalana.

La realitat de la situació política feia recaure damunt Lliga Catalana la responsabilitat de la frustració o del reeiximent d'aquells plausibles propòsits. Això ho diu, amb aquella calma, La Veu.

I encara diu més: Davant d'aquesta responsabilitat única, Lliga Catalana no podia vacillar. Una vegada més...

Els lectors sens cap mena d'esforç acabaran la frase. La tenim tots tan coneguda!

Més coses de La Veu: Els ministres procedents del Govern anterior, que hi resten, són els que en els darrers episodis havien adoptat una posició favorable o no contrària al traspass de serveis.

Veritablement, els il·lustres amics són sincers i exactes, no se queixen ni royo ni velagos. Només hi ha un Martínez de Velasco cap del partit que es solidaritza amb aquells.

Que ens sentirem de coses per a tapar!

Nosaltres hem estat partidaris sempre — i encara en som — d'apellar al veredict del cos electoral...

I com que en són tan partidaris no han volgut la responsabilitat de la frustració d'un ministeri sense la formació del qual es feia precisa la dissolució de Corts.

Si això no és escriptura xinesa, ni mai! I ara, amb aquella tranquil·litat, encara continuaran dient que ells volen eleccions i les esquerres no.

I ara, una mica de tabola d'En Pla. La presència d'aquest senyor — es refereix a «El Asombrado de Damasco» — a la direcció de l'Estat s'explica per diverses raons. Primerament és un reconeixement de la personalitat indiscutida i indiscutible de Don Pere, home de cap clar i amb tendència notoria a sistematitzar i a sintetitzar els problemes... i que posseeix un nombre considerable d'amics i admiradors.

Però el jurat fet cap gràcia a don Pere el guerrero, l'enamorat de mèrits que li penja l'autor de Llamera màgica.

Per telèfon, per carta, en conserxa n'és repetit el mateix: Repassen la col·lecció de «La Veu» del juny de l'any 1933!

Diu La Vanguardia sobre la crisi: Per el centre: sortida irritada de les radicales, que no encallan el rudo golpe que significa para su privilegiada situación en el poder apartar a su jefe de la Presidencia del Consejo.

Què fa Renovación que no se n'ha assabentat, encara?

Ja ho sentirem i més que de pressa. En Cirera i la mateixa Lliga se'n cuidaran.

“He estat sempre molt aficionat a les coses marítimes”, contestà el senyor Rahola

Madrid, 26. — En el ministeri de Marina s'ha celebrat la presa de possessió del nou ministre senyor Rahola.

El senyor Royo Villanova ha pronunciat una extensíssim discurs en el qual ha elogiat la disciplina de la Marina, la missió de la qual és defensar la independència de la Pàtria.

Ha recordat que els marins, el dia 6 d'octubre, es varen posar al costat del Poder central, i ha fet un estudi de la darrera crisi. Recorda, també, la seva posició en tot el que significa separatisme i diu que ell es va oposar no a la valoració dels traspassos de serveis a Catalunya, sinó als traspassos en si.

Jo — ha afegit — voreig enviar un capità de navili perquè mantingués aquest criteri en el si de la Comissió, i el senyor Marraco en va dir que l'esmentat capità així ho havia fet. Després aquest criteri no va aparèixer reflectit en el decret que publicà la «Gaceta». Això fou el que produí la meua dimissió, perquè els ports, camins, carreteres i ferms especials pertanyen a un Patronat que s'anomena Nacional, i no hi ha més nació que Espanya. Per això, per defensar aquest criteri, voreig sortir del Govern.

Hi ha un decret que diu que els ports pertanyen a l'Estat, però l'article cinquè de l'Estatut de Catalunya disposa que es traspassin els ports a la Generalitat. El senyor Cambó està al Poder, i Cambó ha dit manta vegades que li semblava poca cosa l'Estatut de Catalunya. «Es que el senyor Cambó renunciaria el que sempre ha demanat? Ara està al Poder i no deixarà de demanar-ho, perquè l'Estatut es complirà amb tot i aquest decret. L'Estatut està interromput perquè en Octubre hi hagué un moviment a Catalunya contra el Poder central. L'Estatut és obra de les esquerres i el tenen inclòs en el seu programa.

Jo vaig enenimar-me amb els ministres per aquest motiu, i a més, per a no desautoritzar el capità de navili que abans he esmentat. Voreig preferir enenimar-me amb els ministres abans que desautoritzar un subordinat meu.

NO SAP SI TORNARA A ESSER MINISTRE

Continuaré essent el vostre amic i amb la meua ploma en l'aspecte particular sempre us serviré. No sé si tornaré a ésser ministre, però si ho sóc, seré ministre de Marina.

Perdoneu-me que sigui tan extens, però quant més extens sigui més tardaré a anar-me'n. Desitjo que el meu successor, regionalista, que ha condemnat el separatisme, tingui encert en la seva missió i en ell tindrè el cap ideal. Jo m'en vaig a defensar els meus ideals que triomfaran per damunt de tot i de tots. Per això tinc més vots que tots els ministres junts.

Senyors marins: Visca Espanya!, Visca la República!, Visca la unitat nacional!

A continuació el senyor Rahola ha pronunciat el seu discurs. Jo no vull entrar — ha començat dient — a debatre ni sostenir polèmica amb el Sr. Royo Villanova. Una ironia del destí ha volgut que jo, català i regionalista, sigui el que vingui a regentar el ministeri que dóna el senyor Royo Villanova. No entro en consideracions sobre el problema polític que ha plantejat aquest senyor, perquè no vull discutir ací.

Recollir unes manifestacions en les quals ha dit que he combatut el separatisme perquè jo era un patriota. Enmig d'aquesta obsessió que té el senyor Royo Villanova en tots els afers que es refereixen a Catalunya, no de reconèixer que sentim el patriotisme d'una manera diferent, però els dos servim la Pàtria, que és el perquè he vingut jo. Ahir estava jo ben lluny de pensar que anava a ésser ministre, i menys ministre de Marina.

Recorda que ha estat sempre molt aficionat a totes les coses marítimes i diu que és impropriedat discutir ara amb el senyor Royo Villanova.

Els motius de la Lliga

¿Per què la Lliga Catalana ha acceptat de col·laborar en el Govern Chapaprieta? El senyor Cambó, el senyor Duran i Ventosa i La Veu de Catalunya donen com a principal motiu el propòsit que té, diuen, el nou Govern de complir amb l'leialtat la llei del 2 de gener d'enquany sobre el règim provisional de Catalunya. Quina paradoxa! El compungiment d'aquella llei que el senyor Cambó va combatre amb un discurs amarg i ombrívols, d'aquella llei que ell i els seus correligionaris han quicuat i segueixen qualificant d'inconstitucional, ara serveix per a justificar l'entrada de la Lliga al Govern de Madrid.

Al món passen poques coses noves. Però, ens sembla que aquesta n'és una. ¿Hi ha o hi ha hagut en alguna banda un partit que es sigui autonomista i de vegades nacionalista i tot, que col·labori en el Govern central amb els partits que han dictat una llei antiautonomista, i que hi col·labori tot just per a aplicar-la rectament? Qualsevol o qualsevolga que sàpiga un cas igual o semblant ja farà el favor de dir-nos-ho. Nosaltres no en recordem cap ni un.

I consti bé que no sentim gens de sorpresa davant l'actitud de la Lliga. No n'ha sentit ningú. No és pas la primera vegada que la Lliga fa coses que cap partit autonomista, i menys si és nacionalista, no ha fet enlloc del món.

¿Es que, per ventura, la llei del 2 de gener té alguns aspectes bons, dels quals no s'havia donat el senyor Cambó quan va fer el seu discurs de plany i de blasme?

No. Des del punt de mira de l'autonomia, la llei del 2 de gener no té coses bones. Però cal reconèixer que durant molts mesos el Govern Lerroux i especialment alguns dels seus ministres la interpretaren en forma pejorativa. Prou sabem que sempre hi ha un pitjor. I bé: ara es tracta, segons la Lliga, d'eliminar aquest empitjorament sobreposat. En menys paraules: serà complerta la llei perpetrada — és a dir inconstitucional — però no li serà augmentat el gep. Per a aquesta obra relativista dóna la Lliga la seva cooperació, baldament sigui des d'un lloc tan poc polític com el ministeri de Marina.

Es evident que havent-se d'aplicar la llei mentre no sigui derogada o declarada inconstitucional pel Tribunal de Garanties, més val l'aplicació pura i simple que l'aplicació amb recarrec com volien els senyors Royo Villanova, Marraco i altres. Però la llei és tan inconstitucional de l'una manera com de l'altra. I és d'una modestia extrema — per no dir una altra cosa — l'actitud de la Lliga Catalana en presentar com un èxit la interpretació de la famosa llei, en una forma no pejorativa.

Havem comentat fins ací el motiu principal al·legat explícitament per la Lliga, el qual, fonamentat o no, és un motiu català. Però existeixen altres motius que els homes de la Lliga silencien o nomenen insinuen, i que són segurament els motius veritables que els han decantat cap a la col·laboració.

Aquests motius no són de sentit català. Són de sentit dretista. L'entrada del senyor Pere Rahola al Govern de Madrid, amb tot i la significació personalment liberal del nou ministre, ve a facilitar i en certa manera a consagrar l'entesa de les dretes espanyoles i particularment de les catalanes, davant el perill d'una forta embranzida de les esquerres en les eleccions vinentes i més o menys pròximes. Gràcies a les perspectives de derrota, els cedistes i els agraris prescindeixen per un quant temps de llur hostilitat envers els lliguistes i els admeten com a companys d'un viatge compromès. Pels mateixos motius que la Lliga va prendre part, els anys 1930 i 1931, en les últimes i aseasonades manobres de salvament d'un personatge tan mesquí i desagratat com Alfons XIII, avui pren part en les maniobres per a salvar el bloc dels quatre caps. En jer-nò aitzí, la Lliga obra com un partit conservador, però no pas com un partit catalanista.

A ROVIRA I VIRGILI

Aquest número ha estat visitat per la censura

«LOS VALIENTES

LOS CUATRO. — Así, por las cosas por las buenas, ¿quién niega?»

(De «El Liber

que la República seniores, «la otra caída del señor Cambó aun es más chistosa. He aquí lo del señor Cambó ha dicho a los periodistas, hablando de la crisis, que si bien él mismo supo que el Presidente de la República le había encargado al señor Alba la misión del Gobierno en esta crisis, él se expresó al señor Alba diciendo que la misión que se le haya hecho el encargo yo deseaba hubiese sido efectuada el año 30. Como quien dice: Yo salvé a la República en el año 30, pero de que se le diese al señor Alba el encargo de formar Gobierno no se me hizo caso y la Monarquía se hundió. No puede menos de satisfacer a la República se ha que yo propuse para salvar la Monarquía: encargar a Alba la misión del Gobierno.»

.....

«El que caracteritza el nou Govern és, doncs, la participació ministerial de Lliga Catalana. Aquesta participació eixampla la base parlamentària del Govern i constitueix una garantia per als ideals i els interessos permanents de Catalunya. El nom il·lustre del nostre volgut amic Pere Rahola constitueix, en aquest sentit, un progrés i una bandera.»

Unes altres mesures vetllen preus, els quals continuen els nos, encara que el ritme de l'ament mensual sigui modificat, reforçament del control; es cre

deis forasters. Si es referi a cas concret, la intenció no en podia ésser altra que fer presentació d'una peça defectuosa precisament perquè fos remeiada i corregida. Però és més.

I per cloure aquest, diguem-ne incident, creiem que no és necer-

Totes les causes justes troben ressò en LA HUMANITÀ

